

העותרת: האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עו"ד עודד פלר ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיבים: 1. הממשלה
2. ראש הממשלה
3. שר המשפטים
4. היועצת המשפטית לממשלה

באמצעות מחלקת הבג"צים, פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

הודעת עדכון מטעם העותרת

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 24.2.2026 מתכבדת העותרת לעדכן כדלקמן:

1. נזכיר בקצרה: ביום 25.1.2026 נוספה לסדר יומה של הממשלה הצעת החלטה מטעם שר המשפטים, שעניינה: "עדכון התקנון לעבודת הממשלה" (להלן: **ההצעה**). ההצעה וטעמיה לא פורסמו. ממכתבו של עו"ד ד"ר גיל לימון, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), אל שר המשפטים מאותו היום הציבור למד, בעקיפין, על תוכנה של ההצעה. על פי ד"ר לימון, ההצעה "כוללת שורה של תיקונים הנוגעים ברובם המכריע למעורבות הייעוץ המשפטי לממשלה בהליכי עבודת הממשלה, לרבות הליכי גיבוש חקיקה ממשלתית". ועוד: "המשותף לתיקונים המוצעים הוא כי תוצאתם היא שינוי יסודי בעבודת הממשלה, באופן שמסדיר את האפשרות של הממשלה לפעול בלא ייעוץ משפטי, הן בהתייחס לאישור החלטות ממשלה והן בהתייחס לקידום הליכי חקיקה ראשית וחקיקת משנה ממשלתית".
2. בסופו של דבר הממשלה לא החליטה בעניין בישיבתה ביום 25.1.2026, והוחלט לדחות את ההחלטה לישיבת הממשלה הבאה, ביום 1.2.2026. עם זאת, הצעת ההחלטה וטעמיה – לא פורסמו.
3. משום שמדובר בשינוי דרמטי בדרכי עבודת הממשלה, שלו השלכות על כל החלטות שמקבלת הממשלה, ומשכך גם על זכויות אדם ועל מנגנוני האיזון במשטר דמוקרטי, העותרת פנתה לראש הממשלה ולשר המשפטים בדרישה לפרסם להערות הציבור את הצעת ההחלטה ואת טעמיה של הצעה זו; להעניק פרק זמן הולם לקבלת ההערות; ולשקול אותן טרם תתקבל החלטה בעניין. בהמשך לכך, ומשום הדחיפות, הוגשה עתירה זו.
4. העתירה אינה תוקפת את תוכן ההצעה לשינוי תקנון עבודת הממשלה בכל הנוגע למעמד הייעוץ המשפטי לממשלה, אלא את ההליך שבו הממשלה מבקשת לקדמה – ללא שקיפות, ללא פרסום וללא שיתוף הציבור. מדובר בשינוי רחב היקף בעל השפעה משטרית עמוקה, השלכות על זכויות אדם ומנגנוני איזונים ובלמים, ולכן קיימת חובה לפרסם מראש את ההצעה ולקבל את עמדות

הציבור. העתירה עומדת על כך, שכאשר אין דחיפות מיוחדת, אין הצדקה לדילוג על שיתוף הציבור. בעתירה הוצגו המנגנונים המשמשים את הממשלה לשיתוף הציבור ביוזמות חקיקה, טיוטות של חקיקת משנה, טיוטות נהלים, טיוטות הנחיות בעלות השפעה רגולטורית, טיוטות מבחני תמיכה ועוד – ותהיה השפעתם אשר תהיה, אפילו היא שולית או זניחה. ככל שמדובר בעניין דחוף יותר, הזמן העומד לרשות הציבור להעיר הערותיו קצר יותר, ואולם אין בכך לייתר את השיתוף. בעתירה הוזכר, שבית משפט נכבד זה פסק, כי היעדר פרסום מוקדם של תזכיר חוק ממשלתי לעיון הציבור, או פרסום לתקופה קצרה שאינה מאפשרת התייחסות עניינית, עשויים להצדיק התערבות שיפוטית. נפסק, שכאשר מדובר בהליך מינהלי שנועד לגיבוש עמדה ממשלתית בנוגע ליוזמת חקיקה, יש להבטיח שיעשה בדרך תקינה, תוך שקיפות, פתיחות ופרק זמן הולם להבעת עמדות הציבור (בג"ץ 1658/10 אדם טבע ודין נ' ממשלת ישראל, פסקה 13 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה (12.3.2010)). זאת, הגם שתזכירי חקיקה עתידיים להפוך להצעות חוק, שתידונה באופן פומבי בכנסת בהשתתפות חברי כנסת והגורמים המעוניינים בכך מן הציבור. לעומת זאת, ההצעה עסקינן, שאינה מצריכה הכרעה בהולה, עתידה להתקבל לאחר ישיבה של הממשלה וללא שיתוף של הציבור, הגם שהחלטה שהממשלה מתבקשת לקבל אינה נופלת בהשפעתה מחקיקה, ועוסקת בשאלות בעלות השלכות משמעותיות על זכויות אדם, על המשטר הדמוקרטי, על שלטון החוק ועל המשפט הציבורי. גם אם שיתוף הציבור יוביל להתארכות מסוימת של ההליך, ההתארכות מחזקת את תהליך החשיבה והבחינה, המצופה מהממשלה לקיים בלב פתוח ונפש חפצה, טרם קבלת החלטה שכזו.

5. ואכן, הגם שההצעה הובאה, כאמור, בפני הממשלה, ביום 25.1.2026, ולמעשה הוספה לסדר היום של הממשלה בבוקר אותה הישיבה, המשיבים 1-3 (להלן: **המשיבים**), לא ראו דחיפות לקדמה מאז. היא לא נכללה לבסוף בסדר יומה של הממשלה ביום 1.2.2026, ואף לא בסדר היום של ישיבות הממשלה בימים 8.2.2026, 15.2.2026, 22.2.2026, 1.3.2026 ו-10.3.2026.

6. בהחלטתו מיום 28.1.2026 קבע בית המשפט הנכבד, בין היתר: "ניתן להניח כי טענותיהם של העותרים יהיו בפני הממשלה". ואולם, חרף חלוף הזמן, היעדר הדחיפות שנלמד מהתנהלות המשיבים, ההשלכות המשמעותיות שטמונות בהצעה, והאפשרות הפשוטה לפרסמה באתר הממשלתי לשיתוף הציבור ולקבלת הערותיו – המשיבים לא פרסמו עד כה את ההצעה ואת טעמיה ולא העניקו פרק זמן הולם לקבלת ההערות.

7. בנסיבות אלה, בית המשפט הנכבד יתבקש להורות למשיבים לעדכן בדבר כוונתם לפרסם את ההצעה לשם קבלת הערות הציבור.

10 במרץ 2026

ר/פ 33/ר

עודד פלר, עו"ד

ב"כ העותרת